№ 39 (235) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen. na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 39 (235) Hod III. Wilnia. 14 maja 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telegramy.

BERLIN. Rasiejski pasoł Joffe zajawiŭ adnamu kerespondentu hazet: «Manarchija ŭ Rasiei nie maje bolej hruntu pad sabej. U Rasiei niema bolej siły mohučaj nas skinuć. Mienšewiki i socyał-rewolucyanery s Kierenskim zusim prajhrali. Astajecca tolki hrupa anarchistaŭ, katoraja nie maje palityčnaj nastupacielnaj siły. Rasieja zusim nie zaležyć ad zbožžowych zapasaŭ Ukrainy. U normalnyje časy Wialikarasija dabywaje dawoli zbožža dla swaich patreb. Wywozić že my budziem zbožže s Sibiry.

Z Niamieččyn my budziem dastawać chwarby, lekarstwy i haspadarskije mašyny. My nia budziem abmieżywać pryjezdu čužaziemcaŭ. Miascowyje žychary i čužaziemcy buduć mieć roŭnyje prawy ŭ Rasiei. My nawat uwachodzim za wybarnaje prawa čužaziemcaŭ. Adnosiny da niamieckaha ŭradu zusim karektnyje.

MASKWA (P.T.A.). Na asnowie ahulnaj amnistyi wypuščajecca wialikaja ličba palityčnych i inšych prastupnikaŭ, katoryje ciapier znachodziucca ŭ turmach. U Pieciarburzie aswabodženy byŭšyje ministryy Romanowa i Kierenskaha.

Nie aswabodženy tolki prastupniki za hasudarstwiennuju zdradu i abman. Puryškiewič i inšyje učaśniki zahaworaŭ prociŭ rad usiaho 200 čeł. wypuščeny.

BERLIN. *Uradowa.* 13 maja. Impieratar aŭstryjacki dawiedaŭsia niamieckaha impieratara ŭ hłaŭnaj kwatery. U časie abmiena pahladaŭ ŭwa ŭsich palityčnych, ekonomičkich i wajennych pytańniach, u pierehaworach prymali učaście Burian, Arc, kniaž Gogenloe, hraf Hertlinh, Hindenburg, Ludendorf, hraf Wedel. Pryšli da zhody uwaŭsich pytańniach. Sajuz Aŭstryi i Niamieččyny pastanoŭleno jašče pahłybić.

NJU-JORK. Hazety nakazywajuć, što hienerał Wud wyjšaŭ s pryčyny chwaroby ŭ adstaŭku. Z aznajomlenych krynic nakazywajuć, što pryčyny wychadu ŭ adstaŭku inšyje. Wud damahaŭsia raniej orhanizacii 5-ioch miljonnaj armii. Aŭtarytetnyje ludzi na heta skazali, što amerykanskaja promyšlennaść može waaružyć tolki 3 1/2 miljony, što niema dawoli karobloŭ, kab pierawieżci hetkuju armiju ŭ dwa abo try hady ŭ Eŭropu. Apračа taho, niemahčyma pry hetkaj wialikaj armii pasyłać u Eŭropu jašče jadomyje rečy i wajennyje materjały. Njujorskije hazety narakajuć na niastaču dobrych samalotaŭ u Amerycy. Amerykanskije samaloty, što jość pry wojsku ŭ Eŭropie, niebiespečny dla swajej armii.

BERN (W.T.B.). Francuski wajenny minister zajawiŭ flockaj kamisii, što niebaspečnaść ad padwodnaj wajny ŭsio jašče wialikaja. Centralnyje dzieržawy z nowymi łodkami zdajecca maniacca pačać wializmannaje nastupleńnie.

KOPENHAGA (W.T.B.). Minister-prezydent Cale zajawiŭ adnamu korespondentu ab pałažeńni ŭ Islandii. Letaś u wosień islandzki ministery-prezydent wyraziŭ damahańnie niezaležnaha handlowaha fłahu dla Islandyi. Karol nie zhadziŭsia na heta damahańnie i predłažyŭ wieści pierehawory. Ja predłažyŭ predstaŭnikam partyj razhledzić ci padchodzić ciapierašni mament dla razwiazańnia hetaj sprawy i naahuł raswiazańnie istnujučych miž Danijej i Islandyjej inšych pytańniaŭ.

BERLIN (W.T.B.). Dośledy pakazali, što anhlicki krejser, katory patanuŭ pierad Ostende nia byŭ napoŭnieny cementam i što jaho anhličanie nie ŭzarwali, a što jon nami ŭtopleny.

LONDON (W.T.B.). Niamieckaja padwodnaja łodka zatapiła anhlickaje sudno «Stup». Dwa aficery i 13 čeł. zhinuło.

MANHEJM. Centralny ŭrad ab pazwaleńni na wywaz nakazywaje, što pačynajučy s 1-ha maju wywozić papirosy zahranicu zaboronieno.

WARŠAWA. (W.T.B.). Pad prezestwam načalnika ŭpraŭleńnia ŭ apošnije dni byli narady u sprawie ab pieradańni upraŭleńnia ŭ polskije ruki. Ab rezultatach narad nakazywajuć: „Niekatoryje haliny ŭpraŭleńnia mohuć być pieredany polskim ułaściam zaraz že paśla pazwaleńnia centralnych ułaściaŭ u Berlinie i Wienie, inšyje haliny mohuć być pieradadzieny paśla narady ŭ kamisijach. Jašče inšyje mohuć być pieradzieny tolki ŭ časie pieradačy ŭsiaho ŭpraŭleńnia polskim ŭłaściam.

Niezaležnaja Biełaruś.

Biełaruska-ukrainskije pierehawory ab hranicach.

20 krasawika adbyłosia druhoje zasiedańnie predstaŭnikaŭ Biełaruskaha i Ukrainskaha ŭradaŭ u sprawie ab dzieržaŭnych hranicach. Hłaŭnaje pytańnie — kancawyje punkty na ŭschodzie i zachodzie. Ukrainskaja delehacyja prapanuje ličyć zachodnim punktam Wyhanaŭskaje woziera i namečaje hranicu na paŭnočnaj staranie ad żaleznaj darohi Pinsk - Homiel. Staršynia Biełaruskaj delehacyi protestuje prociŭ hetaha i kaže, što Wyhanaŭskaje woziera nia može być apošnim punktam biełaruska-ukrainskaj hranicy na zachodzie. Naležnaść rajonu Prypiaci da Biełarusi — warunak *sine qua non* (biez katoraha nia može być zhody). Ukrainskaja delehacyja na heta adkazywaje, što hranica da Wyhanaŭskaha woziera prawiedziena Biaraściejskaj umowaj, a pierajnačyć jaje delehacyja nie zhadžajecca.

Zasiedańnie adkładajecca dla rażbirańnia hetaha pytańnia ŭ kamisijach.

(„Беларускі Шлях“).

Prof. M. Daŭnar-Zapolski ab niezaležnaści Biełarusi.

Prof. M. Daŭnar-Zapolski, wiadomy swaimi pracami pa historyi Wialikaha Kniazstwa Litoŭska-Biełaruskaha, napisaŭ s pryčyny abwieščeńnia niezaležnaści Biełarusi pieradawuju staćciu ŭ kijeŭskaj biełaruskaj hazeci «Беларускае слова», u katoraj miž inšym kaže: »Losy zrobieny! Wialiki akt u žyćciu našaha narodu ździejśniŭsia: Biełaruś abwieščena swaim časowym uradam niezaležnaj respublikaj. U kožnaha biełarusa pry hetaj wiestcy radasna zabjecca serca. Natoŭp trywožnych i świetłych pytańniaŭ pawinien pramihnuć u haławie kožnaha z nas: ci majem my prawa na hetaki krok, ci ŭ čas hety krok zrobleny i—hłaŭnaje—što čekaje našuju baćkaŭščynu napieradzi?

Mnie dumajecca, badaj nie patrebna dawodzić, što biełaruski narod maje prawa na samaaznačeńnie i na niezaležnaje bytawańnie.

My predstaŭlajem nacyju admietnuju ad druhich narodaŭ swajej mowaj, etnohrafičnymi asobnaściami i ahulnym kulturnym układam žyćcia, utworenym histaryčna. Užo adzin hety warunak daje nam prawa na niezaležnaje dzieržaŭnaje istnawańnie. Z histaryčnaha boku my predstaŭlajem saboj nacyju, katoraja tolki kala 150 hadoŭ była prawincijej Rasiejskaj imperyi. Da pryłučeńnia da Rasiei Biełaruś pierażyła try peryody histaryčnaha žyćcia. Da 14-ha wieku jana składałasia z niekalkich kniažstwaŭ, mieŭšych kožnaje značeńnie niezaležnaha hasudarstwa. U 14-m stalećci Biełaruś samachoć złučyłasia z Litwoj i da 1569-ha hodu predstaŭlała saboj niezaležnaje dzieržaŭnaje cieła. I pośle 1569 h., złučyŭšysia aktam Unii s Polščaj, Biełaruś nie straciła swaich suwerennych prawoŭ, astajučysia niekalki stalećciaŭ federatyŭnaj čaściu adnaje Rečy Paspalitaj—Polska—Litoŭska—Biełaruskaha hasudarstwa. Jana nie była prawincijej Polščy i zachowywała swaju dzieržaŭnaść. My histaryčna zwykli da wolnaha ŭradawańnia, adabranaha ŭ nas Rasiejej..

Usie hetyje asobnaści našaje Baćkaŭščyny i nacyi dajuć nam prawa na niezaležnaje istnawańnie. Ale pytańnie mieścicca ŭ tym, ci ŭ čas wybrany mament dla abwieščeńnia Biełarusi niezaležnaj respublikaj? Z usiaho taho, što nam dahetul wiadoma ab pałažeńni na Biełarusi, ab jaje pakutach, my s ćwiordaściu možem skazać adno: inšaha wychadu być nie mahło. My nie śpiešalisia adłučacca ad našaje ŭschodniaje susiedki, ale pietrahradzkije zahadčyki ahrabili naš biedny kraj, nie dali złažycca ŭradu na federatyŭnych abo aŭtanomnych asnowach i kinuli našuju Baćkaŭščynu na litaść losu. Pry hetkich umowach naš časowy ŭrad pawinien byŭ zrabić toje, što jon zrabiŭ.

Dzieła wykazanaha my nia možem nie witać ździejśnienaha faktu. I my ŭsie biełarusy pawinny pomnić, što ciapier stanowišče našaje Baćkaŭščyny nakładaje na nas ciažki i adpawiedalny abawiazak. My pawinny ŭsie złučycca, my pawinny naprużyć usie swaje siły fizyčnyje i kulturnyje dzieła taho, kab apraŭdać našaje prawa na samabytnaje istnawańnie i abaranić niezaležnaść našaje Baćkaŭščyny. Da zhodnaj pracy, braty!“

Wilnia, 14 maja 1918 h.

My biełarusy predstaŭlajem naciju može najbolej aryhinalnuju i samabytnuju z usich nacij byŭšaj Rasiei. Naš narod spakojny, pryrosšy da ziamli, narod, katory žywie astačami swaje biełaruskaje kultury. I narod hety šmat razumniejšy ŭ hramadzianskim žyćci za narod, napr. maskoŭski. Naš narod naahuł razumieje patrebu aświety, razumieje jon i patrebu orhanizacii, jon choče być orhanizawanym i može być orhanizawanym, bo maje orhanizacyjnuju dyscyplinu. Nie darma jašče Mindoŭh pry orhanizawańni Litoŭskaha hasudarstwa apiorsia na biełarusaŭ, jak na narod, katory jašče ŭ tyje časy znaŭ orhanizaciju. Nia hledziučy na toje, što nacyonalny biełaruski ruch pačaŭsia nie tak daŭno, što na našaj ziamli spačatku wajny stajała i ciapier staić škodnaja dla našaha ruchu čužaja, miljonnaja rasiejskaja ar-

mija nia hledziučy na heta my byli tajej nacijej, u katoraj sam narod prystupiŭ da zakładańnia swaje niezaležnaje dzieržawy. Da Ŭsiebiełaruskaha źjezdu naš narod užo byŭ bolš mienš orhanizawanym. Usiebiełaruski zjezd byŭ wybrany na samych demakratyčnych asnowach, na im byli delehaty z usich pawietaŭ i wołaściaŭ Biełarusi, pačynajučy ad Mienščyny razam z m. Mozyram i kančajučy Smalenskam, što prysłaŭ 10 delehataŭ, biełaruskaj čaści Čarnihaŭščyny, uciekačoŭ Biełastoka i Bielska. Naš źjezd byŭ najwialikšym źjezdam usich inarodcaŭ Rasiei. Toje, što na hetkim demakratyčnym źjeździe, katory składaŭsia z delehataŭ zapraŭdy ŭsiaho narodu, a nia tolki balej świadomaje čašci jaho, była wybrana Biełaruskaja Rada, katoraja ŭ swajej nacyanalnaj i palityčnaj pracy wykazała čystuju wolu biełaruskaha ruchu, pakazywaje jak hłyboka puściła kareńnie ŭ biełaruskim narodzie biełaruskaja nacyonalnaja i dzieržaŭnaja ideja. Taksama baroniučysia ad swaich susiedziaŭ biełaruski narod wykazaŭ wialikuju solidarnaść. Bo woś že nie spadmanuła jaho demahohija „rewalucyjnaje“ Rasiei. Nawat baroniučysia pa čašciam, asobna adny ad adnych biełarusy wykazali wialikuju zhodnaść. Baronicca asobna Biełaruś na ŭschodzie ad Dniepra ad maskoŭskaha gwałtu i anarchii, Biełastoččyna i Bielščyna ad falšu i gwałtu palakoŭ; jak enerhična ŭ apošni čas biełarusy wystupili proci žadańnia ukraincaŭ pryłučyć da Ukrainy Homiel, Rečycu i Mozyr. Biełaruskaja delehacija z hetych miascoŭ katehoryčna zaprotestawała pierad ukrainskim uradam, kažučy, što ŭ ich *ukraincaŭ zusim niema*, što tam žyiwuć *tolki bielarusy*. My z ukraincami zaŭsiody žyli ŭdabre, dyk dziŭna upačatku robiłasia, jak wostra miascowyje biełarusy padnialisia prociŭ ukraincaŭ, baroniučy swajo. Jak nakazywauć, to ciapier na paŭdni Mienščyny i Mahiloŭščyny tolki j čuwać „Dałoŭ ukraincaŭ, nia treba, my pad „chachłami“ nia budziem!“ I darma ukraincy biez patreby ruchajuć daŭniejšaje pryjacielskaje žyćcio miž abodwama narodami.

Abłanuŭšysia na toje, što ŭžo zroblena, my ŭbačym što ŭsio zroblenaje, zroblena tolki nami. „Braty sławianie» zaŭsiody staralisia nam tolki škodzić. Heta nas pawinno pierekanać, što i dalej my pawinny spadziewacca tolki na samych siabie. A pracy ciapier wielmi šmat. Treba nacyonalizawać škołu, naładzić ekonomičnaje žyćcio, wiarnuć damoŭ uciekačoŭ i inšaje. Orhanizacija, orhanizacija i jašče raz orhanizacija, azam praca, tworskaja praca. I ŭsio heta my patrapim zrobić pry razumnaj enerhičnaj i systematyčnaj pracy. Ludziej u nas chapaje na kožnuju halinu pracy, treba tolki ŭmieć wykarystać ich. I ŭsiudy treba karystać ludźmi wyprabawanymi nacyonalna. Treba, kab kožnaja našaja praca ŭ samym swaim karani była nacyonalnaj, bo tolki toje, što my sami zrobim budzie zapraŭdy našaje i zapraŭdy dobraje dla nas.

Dyk da pracy ŭsie. Chto može arhanizawać, pryciahiwać da pracy druhich niechaj pryciahiwaje, chto nie maje biełaruskaje pracy, niechaj jaje znojdzie. Biełaruskaj niwa — wialikaja niwa.

Ab biełaruskaj mowi u kaścieli.

Istnawaŭšy ŭ pačatku rewalucyi Biełaruski Nacyonalny Kamitet padaŭ 25 (12) krasawika 1917 h. praz ruki wybranaje delehacyi Mahiloŭskamu arcybiskupu nižej padanuju zajawu:

« Da Jaho Ekscelencii Mahiloŭskaha Arcybiskupa ab biełaruskaj mowi u kaścieli.

Katalicki kaścioł majučy wialikaje zadańnie nawučać usie narody «docete omnes gentes», s prad wiakoŭ zwaročywaŭsia da ŭsich narodaŭ u ich rodnaj mowi. Patreby hetaha żwaročywańnia ŭ rodnaj mowi pakazaŭ Sam Boh, dajučy apostałam i ich wučniam dar jazykoŭ, s katoraha daru karystajučy, pasłancy Chrystusowyje apawieščali ŭsiamu świetu ewanheliju ŭ zrazumiełaj dla ŭsich hutarcy i takim paradkam šyryli karaleŭstwa Božaje na ziamli.

Na Biełaruś wiera katalickaja ŭ łacinskim abradu pryjšła s Polščy i razam spašyreńniem katalictwa, šyryłasia taksama polščyna.

Pa-polsku nawučali ludziej razumieć wieru, pa-polsku wučyli malicca, papolsku wučyli čytać knižki kaściełnyje i dziela hetych pryčyn my bačym ciapier, što narod biełaruski, haworučy inakš u chaci, maje čužuju mowu ŭ kaścieli i ŭ malitwie zwaročywajecca da Boha nie pa swojmu, a pa čužomu.

Nie dachodziučy pryčyn, čamu hetak zrabiłosia, my bačym, što s pašyreńniam narodnych ruchaŭ hetak dalej być niamože, što hetaje nienarmalnaje razdwajeńnie formy adnosin da Boha i ludziej music s časam ustupić adnej formi—biełaruskaj; da hetaha iduć usie narody, da hetaha idzie i narod biełaruski.

Narod naš da hetaha času byŭ u natta ciažkich warunkach. Daŭno ŭžo radziłasia dumka zawieści biełaruskuju mowu ŭ kaścieli, ale hetamu staraŭsia pieraškodzić rasiejski ŭrad, katory abo prosta zabaraniaŭ hawaryć u kaścieli pa biełarusku, abo, praz zawodžywańnie siłkom rasiejskaj mowy ŭ kaścieli, spyniaŭ usiakije sproby zawieści tudy biełaruščynu.

Patreba zawieści biełaruskuju mowu ŭ kaścielnym žyćci ŭžo ludzi bačyli zdaŭnych; jaje widzieli A. A. Jezuity, zawodziučy biełaruskuju mowu ŭ Chwaščoŭcy, widzieŭ jaje biskup ks. Symon, katory ŭ swajej zapiscy na imia Apastolskaha pasadu wykazywaŭ patreby ŭwiaści biełaruščynu ŭ kaścioł i Mahileŭskuju duchoŭnuju seminaryju, tolki radziŭ rabić heta aściarožna: urad cikujecca, kab z hetaha ŭziać powad i ŭwiaści ŭ kaścioł rasiejščynu. Patreba hetaja ciapier jašče bolšaja, bo aproč narodnaha biełaruskaha ruchu, katory žadaje swaje mowy ŭ kaścieli, a takže aprača karyści, jakuju prynosić nawučeńnie wiery ŭ rodnaj mowi, siudy jašče dałučajecca patrebnaść niaści światło wiery katalickaj tym, katoryje ciapier nawaročywajucca da katalickaha Kaściołu i da katorych ciažka zwaročywacca pa-polsku, bo jany jaje zusim nie razumiejuć; inšymi sławami, polščyna ŭ ciapierašnich warunkach može prynieści tolki škodu katalickamu kaściołu na Biełarusi, a nie karyść, — i dziela hetaha duchawienstwa na Biełarusi, apirajučysia na polščyni, nia zmože zrabić taho, što pawinno zrabić i nia budzie spoŭniać woli kaścioła, katory, wysyłajučy misyjonaraŭ da čužych krajoŭ, kaže im spačatku nawučycca tamašniaj mowy, a paśla ŭžo iści apawieščać słowa Božaje.

Abraiŭšy i absudziŭšy ŭsio heta, a takže majučy na ŭwazi ciapierašniuju swabodu Biełaruski Nacyanalny Kamitet zwaročywajecca da Jaho Ekscelencii Mahiloŭskaha Arcybiskupa s takimi pažadańniami:

1. Kab zawiaści ad wosieni 1917 h. u Mahiloŭskaj Seminaryi ŭ Pietrahradzie lekcyi biełaruskaje mowy, literatury i historyi Biełarusi.

2. Prypomnić usiamu duchawienstwu na Biełarusi jaho abawiazak, na kolki chopić sił i mahčymaści, pramaŭlać pa biełarusku da ludziej u nawučańniu wiery ŭ kaścieli i školi.

3. Čytać pa kaściołach usie adozwy wyžšaha duchawienstwa (papieža, biskupa) miž inšymy jazykami tak sama pa-biełarusku.

4. Addać biełaruskamu duchawienstwu ŭsie kaścioły, jakije majuć być źwiernuty praz nowy ŭrad, u katorych možna było-b biez nijakich zwadak adrazu zawiaści biełaruščynu.

5. Paručyć ksiandzom zaniacca wydańniem biełaruskich relihijnych knižak dla kaścioła i škoły, a takže biełaruskaj časopisi.

6. Kamitet prosić naznačać na Biełaruś ksiandzoŭ biełarusaŭ, abo tych, katoryje znajuć biełaruskuju mowu.

7. Kamitet prosić pryčynicca, kab na Biełaruś byŭ naznačany biskup biełarus, abo taki, katory ŭmieje pa-biełarusku hawaryć, znaje biełaruski narod i jaho patreby.

Padpisana: Delehacyja nacyanalnaha źjezdu biełaruskich dziejačaŭ: *R. Skirmunt, ksiondz W. Gadleŭski, A. Budźka, P. Aleksiuk.*

(pieredr. z „Вольнаe Беларусі“).

Swaja škoła.

(Z hutarki z wučycielkaj).

Nu jak waša škoła? pytajusia spatkaŭšysia s swajoj znajomaj, katoraja niekalki dzion tamu nazad pajechała na wučycielku ŭ wiosku Šastaki Wilenskaha pawietu. «Wielmi dobra, wielmi dobra. adkazywaje jana z radaściu, jany ŭžo daŭno prasili biełaruskaj škoły i nie mahli jaje dačekacca. Jak wiedajecie, ja wučyła jašče tolki 4 dni. Akuratnych wučniaŭ maju pakul što tolki 15. Rešta chodziuć jašče nie akuratna, bo treba haniać žywiołu ŭ pole, ale haspadary kazali, što chutka, jak uparadčać z žywiołaj, budzie chadzić niekalki dziesiatkoŭ. Ale choć jašče akuratnych mała, to adnak zaŭsiody škoła bywaje paŭniusieńka. Aprača dziaciej i maładziožy, što prybiehajuć prychapkam, prychodziuć i stałyje ludzi: žonki i mužčyny; usie siedziać i ŭważna słuchajuć. Chto nia može zrańnia, tyje prychodziuć papałudni».

Zapraŭdy narodnaj škoła! Sielanie wielmi lubiuć „swaju“ škołu. Zhodna z ahulnym zahadam, škoły ŭletku pawinny začyniacca na jakiś čas, adnak sielanie kažuć, što kali pačali, to buduć staracca, kab wučyli ŭsio leta. Dzieci prychodziuć zapisywa i z dalokich wiosak. Niekatoryje z dziaciej dahetul jak nie było biełaruskaj, kala 2 hadoŭ chadzili ŭ polskuju škołu, ale niema wiedama ci tam błaha wučyli ci može dziela taho, što škoła ŭ čužoj mowie, jany ničoha, aprača slak tak pračytać, nia ŭmiejuć. Z arytmetyčnymi dzielńniami nie aznajomleny. Treba pačynać spačatku. Jak s pamiž dziaciej, tak i baćkoŭ šmat jość ščyra świadomych biełarusaŭ. Niekatoryje prychodziučy ŭ škołu ŭžo ŭmiejuć pa-

---

(Hladzi «Homan» № 38).

Ab trusoch.

Napisaŭ W. Hrynieŭski.

Pamiaščeńnie.

Trusoŭ nia možna dzieržać pa niekalki ŭ adnym pamiaščeńni. Kožny trus pawinien mieć asobnuju budku, adumyśla na heta zroblenuju. Tady tolki rasa može dobra zachawacca.

Budka dla samki.

Budka dla samki pawinna mieć dźwie zaharadki, s katorych adna mienšaja dla dziaciej.

Razmier budki: Daŭžynia — 1 metr.
šyrynia — — 80 cntm.
wyšynia — — 60 „

Zaharadka dla samki — — 60 cntm.
„ dla dziaciej — — 40 „

Ŭ dźwierach wialikšaje zaharadki pryrobliwajecca hustaja sietka z drotu.

Dźwiery mienšaje zaharadki robiacca z doški, kab światło nie prachodziło.

Ścienka ŭ siaredzinie budki, katoraja dzielić zaharadki, pawinna mieć prachod taki, kab samka mahła praz jaho prałazić.

Dno robicca s ščelinami, kab brud moh sciekać u blašannuju skrynku katoruju možna wysowywać.

Budka dla samca hetkaha razmieru.

Daŭžynia — — 80 cntm,
Šyrynia — — 60 „
Wyšynia — — 60 „

Dźwiery budki pawinny być s takoj samaj sietkaj, jak u budki dla samki.

Uletku budki stawiacca na adkrytym świetłym miejscy, ale pawinny być abharodženy sietkaj prociŭ škodnikaŭ, jakimi jość lisicy, sabaki katy i dr.

Uzimu budki dzieržać u ciopłym pamiaščeńni, katoraje treba časta prawietrywać.

Chwaroby trusaŭ.

(prajawy, pryčyny, lačeńnie)

Haniačka.

Prajawy. Kał miakki i wadzianisty, zadniaja čašć trusa ableplena kałam.
Pryčyny: Zjaŭlajecca ŭ maładych, kali karmić adnym tolki zialeniwam. Tuchłaje siena; syraja bulba. Adłučańnie maładych ad matki.
Lačeńnie: Chworych addzialić asobna. Dawać 3 razy ŭ dzień pa 5--10 kap. hetkaje lekarstwa:

Rp. Ferr. sulf. p. 3,75
Aq. destill „ 180,0
Tinct. oppii siml. 1,25

Korm — suchoje siena, poliŭka s pšaničnaj muki, abo lniannoha siemi Da pićcia dawać wadu s siernym žalezam, (Ferr, sulf.) nie šmat.

Niestraŭnaść.

Prajawy: Trusy nie wydzielajuć kału.
Pryčyny: Po šmat suchoha kormu.
Lačeńnie: Karmić zialeniwam. Dawać buraki, morkwu. Lekarstwa—paŭherbatniaj łyžki rycyny, abo rezwiedziennaj u wadzie aliwy.

Slinatok.

Prajawy: Šmat sliny, katoraja ściekaje pa abodwych bakoch mordy.
Pryčyny: Wiedmi častaje karmleńnie zialonaj trawoj.
Lačeńnie: Korm źmianić. Pysak trusa pramyć rastworam kali chloricum.

ciary pabiełarusku. S tych, katoryje paciarań pabiełarusku nia ŭmiejuć, jany śmiajucca, zawučy ich „palakami». U wioscy S. stałyje mowiučy paciary kažuć «Witaj Maryja“, a nie „budź pazdroŭlena», abo «Zdrowaś Maryja» Ksiondz śmiajaŭsia i kryčaŭ na ich za heta. Jak na heta hladzieć?. Kažu, što dobra «Witaj Maryja“. značyć toje samaje, što „Zdrowaś Maryja“. Nazaŭtraje ŭ hutarcy z adnym ksiandzom akademikam ja spomniŭ ab hetym. Kaže heta miascowaje, ale ničoha, wielmi dobra. Wučyć relihii ŭ škole prasili ksiandza Š. Ksiondz adkazaŭ, što jon wučyć nia može, bo pabiełarusku nia ŭmieje (A jak tolki pomnim, žywie ŭ nas! kazali wučycielcy sielanie). Aprača hetaha ksiondz kazaŭ, što z jaho byli b nie rady, bo jon prynios by ŭ školu polski duch, a da biełaruskaha jamu ciažka łamacca pad staraść. Dyk relihii wučyć sama wučycielka. Treba tut spomnić, što jość šmat ksiandzoŭ, św. biełarusaŭ, katoryje niema wiedama čamu pasłany ŭ parachwii niebiełaruskije, časami nawat u čužuju dyeceziju. Naprykład, ksiondz Tšaska, naznačeny na parachwiju ŭ Polščy, ks. Łukša na samym zachodzie Bielskaha pawietu. Zamiena tut wielmi patrebna.

U inšych wioskach, kazała wučycielka, taksama chočuć mnie biełaruskije školy, ale nia wiedajuć da kaho žwiarnucca. Niema nawat kamu napisać prośbu paniamiecku, nia wiedajuć dzie dastać biełaruskaha wučyciela i inšaje. Treba, kab chto pabywaŭ, paradziŭ.

„Aprača taho, kaže wučycielka, ŭ wioskach prasili, kab prywieżci biełaruskich ksionžak da majowaha nabaženstwa. „Dajcie nam s čaho adbywać majowaje nabaženstwa pabiełarusku», kazali sielanie. Dyk hladziecie, hladziecie dastańcie, prasiła wučycielka.

A jak z budynkam na školu? pytajusia.—Budynak dobry, u im pierad wajnoj była maskoŭskaja škoła. Tolki jak jakiś čas nie wučyli i dyk, niekatoryje pryłady raściahany i ciapier treba staracca nowych napr. klasnyje doški alendar dwara dzie škoła, parezaŭ na drowy“. A alendar chto, pytaju, šlachcic? Ale, kaže, šlachcic. Takiž biełarus, jak i ŭsie, ale dzieciam zabaraniaje chadzić u školu. Kali ciškom ad baćkoŭ prybiehali, dyk nazaŭtra prychodzili i płakali, što baćka biŭ za toje.

A siahońnia, pytaje na apošku wučycielka, hulajuć što ŭ biełaruskim klubie, jość predstaŭleńnie? Bo addtul pryšli ludzi ŭ Wilniu i adumyśla tolki dziela taho, kab widzieć biełaruski teatr“. I heta za 40 wiorst!

Janučonak.

Batlejka.

Wialikaja sala. Šmat publiki. Na stale na widočnym miejscy staić batlejka. Na scenu wychodzić sielanin-biełarus u łapcioch.

Biełarus (*s kryŭdaj*):

Susiedzi, susiedzi,
Nia režcie mianie,
Bo Božańka uhledzie,—
Karać was pačnie!
U was apetyty
Na honiu maju
I ja, jak zabity,
Maŭčać nie mahu.
Ziamielka maja tut
Spradwieku lažyć.
Chadziainam ja tut,—
I ja chaču žyć..,

Na scenu wychodzić p. Stečkowski i ŭwieś „gabinet“. Pan Stečkowski i členy „gabinetu“ razam:

Ad mora da mora
Abšary, krai,
Daminy i hory,—
Usie polskaj ziamli!
Da Polščy pryłučym!
Nima nam hranicy!
Pa-polsku nawučym
Usich hawaryćil!

Na scenu wychodzić p. Smetona:

p. Smetona:

O nas hetak mała,—
Kažu ja usim.—
My zhiniem pamału,
My zhiniem zusim...
Jadyno lekarstwa
Ad hetakich lich,—
Litoŭskaje carstwa
Na ziemlach čužych!

Na scenu wychodzić ukrainski s.-d.

Ukrainski s.-d.

Usie nas kachali
Za pieśni u cišy
Nam ščaścia žadali
Ad ščyraj dušy.
Ciapier, kali śmieła
Šahnuli mi krok,
Biaremsia za dzieła—
Sumleńnie na bok...

Batlejščyk ad siabie:

Nie wadžciesia ludzi,
A to horej budzie,
Jak prydnuć ad Tuły
Z nažami chamuły.
Pačnuć siejać „wolu“.
Krywicj hnaić pole..

* * *

Na scenie šum i zawirucha.

Z. B.

(„Бел. Шлях“).

U Wilni i wakolicach.

× **Apawieščeńnie.** Štadthauptman apawieščaje, što pierajezd u Rasieju ciapier pryncypialno pazwoleny. Žychary Wilni, katoryje chočuć na zaŭsiody pajechać u Rasieju pawinny zajawicca ŭ niamieckim palecejskim upraŭleńni pakoj № 114.

× **Byk akalečyŭ.** Na wul. Subač № 16 byk razjušyŭšysia, ŭziaŭ na rohi niejkaha Adama Rutkoŭskaha i tak mocna abiazwiečyŭ, što pryšłosia adwiezci jaho ŭ balnicu św. Jakuba.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsja):

	najwyš.	najniž.
10—11	+ 12,0°	— 1,9°
11—12	+ 15.2°	— 0.5°

BIBLIOHRAFIJA.

„Nowy Lementar dla biełaruskich dzietak“ — Janki Stankiewiča. Drukarnia Kuchty. Wilnia. 1918 h. Str. 32. Cena 60 f.

„Nowy lementar“. Trymaju pierad saboj niewialičkuju knižku pad zahałoŭkam: «Nowy lementar dla biełaruskich dzietak» i ščyra ciešusia. Zapraŭdy, z hetaje knižki biełaruskije dzietki pawinny lohka i skora skiemić mudraść čytańnia, heta ja ŭžo wiedaju s swajej, choć nie nadta wialikaj, wučycielskaj praktyki. Wyraznyje wialikije litery, pastupienny pierachod ad lahčejšych da trudniejšych słoŭ, raskład słoŭ na składy, užywańnie adnalkowych składoŭ u roznych słowach —pawinny skora nawučyć dziaciej schopliwać znajomyje składy, a z ich składać słowy. Dałučeny da lementara słoŭničak i pradmowa wielmi wažny dla wučačych: adno daje im mahčymaść biez adkładku abjaśnić nieznajomyje dzieciam (časta i wučačym) słowy, druhoje pamahaje trymacca metody. Nahuł knižačka robić dobraje ŭražeńnie, widać, što aŭtor ščyra i abdumanna pracawaŭ. Adno-b nie paškodziło (kali heta ad aŭtora zaležyć), kab abrazki byli trochi wyraźniejšyje: dzieci wielmi lubiać abrazki, heta dadaje im mnoha achwoty da wučeńnia. Ščyra dziakujem za «Nowy lementar» i prosim aŭtora ab ułažeńni i wydańni druhich knižak, wielmi patrebnych dla biełaruskich dzietak.

D.

Z USIAHO KRAJU.

Impieratarski reskrypt ab Litwie.

4 maja načalnik upraŭleńnia Litaŭen uračysta pieradaŭ prezydziumu Litoŭskaje Krajowaje Rady reskrypt Niamieckaha Impieratara ab pryznańni Niamieččynaj niezaležnaje litoŭskaje dzieržawy.

U dakumencie kažycca: „My Wilhelm Božaj Miłaściu, Niamiecki Impieratar, Karol Pruski i inš. hetym abwieščajem:

Paśla taho, jak Litoŭskaja Krajowaja Rada, jak pryznanaja predstaŭnica litoŭskaha narodu 11 śniežnia 1917 h abwieściła adbudowu Litwy, jak niezaležnaje dzieržawy, złučenaje z Niamieččynaj wiečnym, ćwiordym sajuzam i konwencijami, asabliwa wajennaj, darožnaj, mytnaj i manetnaj, i paśla taho, jak jana dla adbudowy hetaje dzieržawy paprasiła abarony i pomačy Niamieččyny, dalej paśla taho, jak ciapier byŭšyje dzieržaŭnyje złučy Litwy raźwiazany, My hetym paručajem Našamu kancleru hrafu Hertlinhu apawieścić Litoŭskaj Krajowaj Radzie, što My na asnowie wyžejnazwanaje zajawy Litoŭskaje Krajowaje Rady z 11 śniežnia 1917 hodu pryznajom Litwu wolnaj i niezaležnaj dzieržawaj i hatowy akazać Litoŭskaj dzieržawie prošenuju abaronu i pomač pry jaje adbudowie. Pry hetym My stajom na tym punkcie pahladu, što konwencii, katoryje buduć zrobleny, buduć hetulki adpawiedać patrebam Niamieččyny, jak i litoŭskim, i što Litwa budzie prymać učaście ŭ wajennych cižarach Niamieččyny, katoryje jduć i na jaje aswabadžeńnie.

Adnačasna My ŭpaŭnamočywajem Našaha kanclera u zhodzie s predstaŭnikami žycharaŭ Litwy prymać miery kaniečna patrebnyje dla adbudowy samabytnaje litoŭskaje dzieržawy i zrobić kroki dla utwareńnia mocnaha sajuzu z Niamieččynaj i dla zrobleńnia pradwidzienych dla hetaha i kaniečna patrebnych konwencij.

Na mocy hetaha, My heta padpisali Našaj najwyšejšaj rukoj i zahadali pryłažyć Našuju piečač.

Dan u wialikaj hłaŭnaj kwatery 23 sakawika 1918 h.

Padpisaŭ Wilhelm, Impieratar, Korol.
Kontrsignawaŭ hraf
Hertlinh.

Handel z Niamieččynaj.

Pad nazowam „Baltische Handelsgesellschaft“ (Bałtyckaje handlowaje tawarystwa) u Kenichsbergu zakła

---

Katar.

Prajawy: Z nosa wydzielajecca cieč.
Pryčyny: Zaraženy korm, wilhotnaje pamiaščeńnie.
Lačeńnie: Ciopłaje i suchoje pamiaščeńnie.

Rabačliwaje zapaleńnie horła pry uchodzie jaho u lohkije.

Prajawy: Mizerny wyhlad. Kašel. Z nosa wielmi šmat cieču.
Pryčyny: Korm zaraženy slinoj druhich chworych trusoŭ.
Lačeńnie: Swiežyje listy eukaliptusu, ci palynu. Možna dawać suchije zaparenyje z inšym kormam. Pamiaščeńnie zdezynfekawać siernym zalezam (100 grm. paraška na 1 kw.).

Zapaleńnie woč.

Prajawy: Z woč wydzielajecca husty šera-žoŭty klej, katory skleiwaje wočy (wieki) i trus ničoha nie bačyć.
Pryčyny: Prastuda, abo niehygijeničnaje utrymańnie.
Lačeńnie: Wočy pramywać kožny dzień pławam pawodłuh hetkaha receptu:

Rp. Collyr. adstr. lut. 2,5
Aq. destill » 50.

Kali wočy (wieki) napuchšyje, to treba na nač nacirać takoj maściu:

Rp. zinc. sulf.
cupr. sulf. aa 0,03
oppii pur. 0,06
Vaselini 30,0

Ukušeńnia i rany.

Usielakije rany pramyć 2% rastworam krealiny, paśla šmarawać maściu.

Rp. Tinct. As fötid.
„ Myrr.
„ Aloe aa. 10,0.

Wušnyje parchi.

Prajawy: Wušy haračyje, pakrytyje strupami.
Pryčyny: Swierbianka.
Lačeńnie: Strupy šmarawać rastworam krealinawaha myła, a pa 2 hadzinach pramyć 3% rastworam krealiny. Da wuš možna ŭpuścić trochi aliwy, abo balzamu pieruanskaha.

Zapaleńnie wymi.

Prajawy: Cełaje wymia, abo časć jaho čyrwonaje, ćwiordaje, haračaje i bałučaje.
Pryčyny: Paranieńnie, ukušeńnie, abo niečystata.
Lačeńnie: Chworyje miejscy pramywać waławiannym cukram; (Saccharum Saturni), paśla wymia asušyć wataj i nacieraci wazelinaj.

Huzy na wymiach.

Prajawy: Na wymiach zjaŭlajucca huzy z žoŭtaj materyjej (ropa).
Pryčyny: Wielmi šmat zastajaŭšahasia małaka ŭ wymiach.
Lačeńnie: Huzy pratnuć i wycisnuć, a ranu pramyć 2% rastworam Iyzoli. Małako wydalć.

Katar dzietnicy.

Prajawy: Biely płaŭ zamianiajecca ŭ lipkuju hustuju cieč, katoruju možna uhledzić na sałomie, padasianaj trusu, abo na razrodnych časciach.
Pryčyny: Zjaŭlajecca najčaściej paśla pakotu, ale bywaje časam i ad prastudy.
Lačeńnie: Pry pomačy rezinawaha špryca pramyć uwodny kanał samki 1½% rastworam aluna.

dzieno tawarystwa dla handlowych znosin miž Uschodnimi Prusami i našym krajem, asabliwa dziela handlu materjałami na budoŭlu, drewam, apałam. Jano taksama budzie zajmacca parachodstwam na rekach.

Ruch uciekačoŭ-biełarusaŭ.

Ruch biełarusaŭ uciekačoŭ s sumiežnych z Mienskaj huberniaŭ i s paŭdnia — Kaciarynasłaŭskaj, Pałtaŭskaj, Charkaŭskaj i inš. chutka wylijecca ŭ niaŭždzieržnuju pawodku. Ukraincy pracujuć, kab dać uzmohu uciekačom Horadnienskaj, Wilenskaj i Kowienskaj hub. wiarnucca da rodnych chat. I Miensku, jak punktu katoraha nie abminieš, prydziecca wynieści na swaich plačoch uwieś cižar miljonnaj chwali uciekačoŭ.

Z hetaj pryčyny hłaŭnaje ŭpraŭleńnie akupawanych ziamiel u Koŭni apracawało plan pierajezdu ŭciekačoŭ, jakim buduć kirawacca sroha i akuratna.

(„Б. Ш.“)

BERLIN. 8.5. Hłaŭnaja kamisija Rejchstagu. Deputat Rechenberg spaminaje, što dahetul niema hutarki ab Biełarusi. Ŭ marcy (sakawiku) znachodziačajasia ŭ Biełarusi orhanizacija padała ŭ Berlin žadańnie ŭstupić u pryjacielskije znosiny. My žadali b dawiedacca jaki na heta byŭ adkaz.

Dalej jon pytajecca čamu ŭsio jašče nie pazwoleno jeździć u Litwu.

Deputat Südykum zajaŭlaje, što akrainnyje narody Rasiejskaj dzieržawy pawinny być adłučeny i zrobieny samadzielnymi.

Deputat Ercberger (centr.) zajaŭlaje. „Treba škadawacca, što ŭsio idzie ŭ addal razwiazańnie litoŭskaha pytańnia».

BERLIN. 10 maja. Na zasiedańni niamieckaha suświetnaha ekonomickaha tawarystwa dyrektor departamenta Symfer zajawiŭ, što nia tolki Polšča, ale i Litwa biazsumleŭku buduć mieć žadańnie mieć handlowyje znosiny z Niamieččynaj i zamorskimi krajami. U Litwie parachodzctwa mahčyma pa Niomnu da Horadni i pa Wielli da Wilni. Tolki treba jašče dawieści karyść hetkaha predpryjemstwa.

WIESTKI Z RASIEI.

MASKWA. U Maskwie jość nacyonalna-profesyonalnyje orhanizacii biełarusaŭ žaleznadarožnikaŭ i służačych na počcie.

+ Orhanizujecca biełaruski chor, arkiestr i dramatyčnaje tawarystwa, jakije majuć metaj dachody s predstaŭleńniaŭ addawać na karyść uciekačoŭ-biełarusaŭ.

+ Siarod profesaraŭ i studentaŭ jość dumka zakłaści „Biełaruskaje tawarystwa aświety“.

(„Б. Ш.“)

MASKWA. Maskoŭski obłasny jeminny kamitet dastaŭ wieść z Małkaŭki, i s Sachoŭskaj, Ściepuryna i Bychawa ŭ rajonie Maskoŭskaj hub., što ŭ henych miascoch pačaŭsia hoład. Ludzi nie majuć muki. Žywioła nia chodzić s pryčyny niastačy kormu.

U Maskwie wydajecca čećwierć funta „sałamiannaha“ chleba na čeławieka. Pazwoleno prywozić s saboj muku ŭ pasažyrskich pojezdach. Za prywiez ienuju hetym sposabam muku biaruć: aržannuju—150 rub. pud, „miakkuju“—200 rub., krupčatku—250—270 rub. pud.

Na pieraježdzie „Kašyra—Ožerelje“ Razanska Uralskaj žal. darohi 5 čeławiek z bombami i lewarwerami ŭwarwalisia ŭ pačtowy wahon i ŭziali z wahonu 9 miljonaŭ rubloŭ, katoryje wieźli z Maskwy ŭ Tamboŭ.

(„Б. Ш.“)

JEŁECK. Rada narodnych kamisaraŭ znajšoŭšy dzieińni miesta Orła kontrewolucyjnymi, pastanawiła stwaryć nowuju Jeleckuju huberniu s pawietaŭ, katoryje ciahnuć da Jelecka.

Z IRKUCKA nakazywajuć z 26 krasawika, što „Centrosybir“ pastanawiŭ zakłaści ŭ Irkucku Sybirskuju telehrafnuju ahenciju i knižnuju pałatu.

Ukraina.

BERLIN. 8.V. Hłaŭnaja kamisija Rejchstagu. Deputat Ercberger (centr.) zajaŭlaje: «Zdareńni ŭ Ukrainie ŭznoŭ robiuć sajuz uschodnich krajoŭ praciŭ nas. Hetman Skoropadzkij hladzić na swaju paziciju jak na padhatawańnie budučych žadańniaŭ, warožych niemcam. My pawinny damahacca mahčymа chutkaha sazywu Ustanoŭčaha Sejmu i utwareńnia gabinetu z nacyonalnych ukraincaŭ, z adłučeńniem rasiejcaŭ.

KIJEŬ. Hetman Skoropadzkij zajawiŭ korespondentu «Berliner Tageblatt», što dumki rasšyrenyje ŭ Niamieččynie byccam jon reakcyaner i spahadnik federacii z Rasiejej niepraŭdzwyje. „Maja prahrama jašče bolš demakratyčnaja, čymsia prahrama panoŭ Šejdemana i Dawida, ale ja nie chaču, kab prawa ŭłasnaści na ziamlu było zniščeno. Maja baćkaŭščyna nia može być hruntam dla sprob socyalistyčnych teoryj. Ja chaču wolnaj, samabytnaj i niezaležnaj Ukrainy.

Dziela taho, što šyrokije kruhi ukrainskaha narodu ŭžo nie haworuć bolej pa ukrainsku, to kaniečna patrebna dać čynoŭnikam mahčymaść čas dla nawučeńnia hetaj mowy. Ciaśniejšyje ekonomičkije znosiny z Rasiejej može zawiažucca paźniej. Mir z centralnymi dzieržawami pawinien być ščyina wypaŭniony. Pry ciapierašnich warunkach my patrabujem pomačy niamieckaha i aŭstryjackaha wojska».

Rumynija.

BERLIN. Na asnowie Bukareskaje umowy Rumynija ustupaje Aŭstryi terytoryju ŭ 5600 kw. klm.

TELEHRAMY

Niamieckije apawieščeńni

10.V. Zachodni teatr.

Na frontach bitwaŭ artyleryjskaje dzieińnie tolk ŭ wakolicach Kiemiel, na abapał ručča Lus i zachodnim bierazi Awr. Nastupleńni niepryjaciela byli adbity, my ŭziali pałonnych. U wiečary i ŭ nočy artyleryjski boj miž Izer i Uas.

Na rešci frontach tolki raźwiedki.

11.V. Zachodni teatr.

U wakolicach Kiemiel žywoje artyleryjskaje dzieńnie. Francuskaje nastupleńnie ŭ wakolicach Kiemiel i Lokr adkinieno. Na poli bitwy la Som zaŭziaty piachotny boj. Anhlickije šturmy la lesu Awli adbity s samymi wialikimi stratami. Na zachodnim bierazi Awr francuzy zasieli ŭ parku Grywień, u inšych miascoch i ich šturmy krywawa złamalisia. La Aprmon i na poŭnač ad Parua my zrobili amerykancam wialikije straty.

Makiedonski teatr:

La Makowo my ŭwajšli ŭ francuskije akopy i ŭziali pałonnych.

12.V. Zachodni teatr.

Na frontach bitwaŭ miascowyje bitwi. Na poŭnač ad Kiemiel i na paŭdniowym bierazi Lus niepryjaciel paśla wialikaha artyleryjskaha pryhatawańnia pawioŭ šturm. Na poŭnač ad Kiemiel my u ručnoj bitwie adbili jaho ŭ našych linijach. U inšych miascoch šturm złamaŭsia ŭžo pad našym ahniom. Na zachodnim bierazi Awr my ŭziali ŭ zaŭziataj bitwie na štychi 30 pałonnych.

U wazdušnych bitwach za apošnije dwa dni zbito 19 niepryjacielskich samalotaŭ.

Kala wajny.

LONDON. Wierchniaja pałata. Lord Kierzen zajawiŭ ad imi ŭradu: „Mir parazumieńnia ciapier niemahčymy, bo kraj u najwialkšym kryzysie ŭsiej swajej historyi“.

LONDON. Wierchniaja pałata. Lord Lansdon damahajecca mira parazumieńnia. Kali Lojd-Džordž damahajecca palityki apošniaha rašučaha ŭdaru, dyk že niema wiedama chto heta udaryć. Lord Lorbern zajaŭlaje, što pawinnaść kožnaha staracca, kab byŭ chutki i pačesny mir.

LONDON (Reŭter). **Wierchniaja pałata.** Lord Kierzen ab wajennym pałažeńni miž inšym zajawiŭ: «Našy krytyki nie razumiejuć jakuju wialikuju karyść niepryjaciel mieŭ ad raspadu Rasiei Niamiecki narod ciapier pierekanany, što pabiedny kaniec wajny blizki i što wajna skončycca niamieckim miram. Nowaje niamieckaje nastupleńnie može być kožnuju hadzinu i mahčyma, što anhlickije sałdaty ustupiać niepryjacielu jašče bolej ziamli. A inak amerykanskaja padmoha može nas ciešyć.

BERLIN (W.T.B.). 10 maja. Druhaja sproba anhličan atakawać i zatknuć Ostende taksama nie ŭdałasia. Pad abaronaj štučnaha tumana niepryjaciel u 2 h. 45 min. naranicy prybliziŭsia da Ostende. My zaraz že pačali samy wialiki ahoń, ad katoraha patanuli wonkach ferwatera anhlicki krejser i anhlicki monitor. Wychad z Ostende ŭ mora adčynieny. Našyje straty niewialikije.

WIENA (W.T.B.). 12 maja. U wakolicy Pasubio niepryjaciel atakawaŭ pazaŭčora našy pasty i jamu ŭdałosia zaniać našuju pazyciju na Monte-Corno. Našaja ŭčarašniaja kontrataka wikinuła ŭznoŭ itaijancaŭ.

BERLIN (W.T.B). U Siarodziemnym mory našy padwodnyje łodki iznoŭ utapili 6 parachodaŭ i 2 paruśniki, usiaho na bolš, čymsia 25,000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). Nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki ŭznoŭ zatapili 34,500 tonn.

Počtowaja skrynka.

Prušynskamu. Knižka kaštuje nie 60 fen., ale 1 mr. 20 f. abo 60 kap. na niamieckije hrošy.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.